

Märts 2022
nr. 115

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri.

Joel Luhamets 70

19. märtsil täitub piiskop Joel Luhametsal 70 eluaastat.

Joel Luhamets sündis Antsla linnas. Esimesed neli eluaastat oli tema kodu vennastekoguduse palvemajas. Isa Aleksander oli jutlustaja, koorijuht, organist ja köster, hiljem Urvaste koguduse abiõpetaja ning õpetaja. Oluliseks eeskujuks oli Joelile tema ema Meeta, kes muude ametite kõrvalt samuti Jumalariigi tööle pühendus.

Joel lõpetas 1970 Antsla Keskkooli ja 1975 TPI elektriinsenerina. Poolteist aastat töötas ta Märjamaa sovhoosis

peaenergeetikuna ning asus siis 1977 õppima EELK Usuteaduse Instituuti.

16. juulil 1977 laulatati Tallinna Jaani kirikus Joeli ja Tiina abieli, lapsed sündisid juba Kuressaares.

6. septembril 1978 ordineeris piiskop Edgar Hark Joel Luhametsa Tallinna Kaarli koguduse abiõpetajaks. Kaks kuud hiljem, 1. novembril asus Joel teenima Kuressaare ja Kaarma kogudusi. Aastatel 1989-1997 teenis ta Põltsamaa kogudust ning alates 1997 Tartu Pauluse kogudust. Jüripäeval 2015 seati Joel piiskopi ametisse.

Ilkka Puhakka kõneleb Ülenurmel

Neljal teisipäeval (8. märts, 12. aprill, 10. mai ja 7. juuni) kell 18:30 kõneleb Ülenurme mõisas Ilkka Puhakka. Ole hea ja võta sõber kaasa! Lähem info on kuukirja lisalehel!

Eestpalveõhtud

„Palvetage üksteise eest!” ütles apostel Jaakobus (Jk 5,16). „Palvetage meie eest!” palusid nii heebrea kirja autor (Hb 13,18) kui apostel Paulus. Isegi vaarao ütles Moosesele, kui Egiptust nuheldi: „Palvetage minu eest!” (2Ms 8,24). Ka Jeesus õhutab meid palvetama, ja palvetama isegi vaenlaste eest (Mt 5,44).

Muidugi me palvetame, sest rõõmud ja mured sunnivad meid seda tegema. Koguduses tahame ka palvevõitluses olla üksteisele toeks. Väga oluline on paluda, et Jumal hoiaks meie usu elavana ja kaitseks meid hingevaenlase rünnakute eest.

Eestpalveõhtutele on oodatud kõik, kelle südames on igatsus kellegi või millegi pärast palvetada. Teeme seda üheskoos Pauluse kirikus kolmel reedel: 11. märtsil, 25. märtsil ja 8. aprillil. Iga kord algusega kell 18:00.

25 aastat võõrmündri ametis

31. märtsil 1997 seati Tartu Pauluse kirikus ametisse uued võõrmündrid. Kui praost Joel Luhamets sama aasta jaanuaris Tartusse tuli, oli Jaan Vahter Pauluse koguduses üksi võõrmündri ametis. Ta täitis oma ülesandeid küll väga kohusetundlikult, kuid mehi oli koguduses piisavalt.

Tookord seati ametisse korraga kuus meest, kellest neli on juba igavikku jõudnud: Härmi Lomp aastal 2011, Endel Konsin ja Uudo Pragi 2015 ning Sven Sander 2021.

Kõige noorem meestest oli tookord näitleja Rain Simmul, kes pühapäeviti leksioone luges, kuid 1999. aastal asus ta elama Tallinna. Seega ainsana on ametis Rein-Arvo Toomla (pildil).

Hiljem on Tartu Pauluse kirikus veel kaheksal korral võõrmündreid ametisse seatud. Võõrmündrite ülesanne on süüdata küünlaid, helistada kelli, panna laulunumbrid tahvlitele, tervitada kirikulisi, ulatada lauluraamat, viia läbi korjandus ning hoida kirikus jumalateenistuse ajal korda.

Palve igaks nädalapäevaks

„Teie vana eani ma olen seesama ja teie hallide juusteni ma kannan teid; mina olen teinud ja mina tõstan üles, mina kannan ja päästan.“ (Js 46,4)

Nende „Seitsme palve“ saamisloost jutustab autor, Tarvastu koguduse õpetaja **Harri Haamer** (pildil):

„Need palved kirjutasin ühele vanale emale, kes oli palju kannatanud aegade koledais katsumusis. Ja nüüd sai ta 90 aastat vanaks, tundis suurt hirmu ega saanud südamesse rahu. Käisin teda igal aastal kodus Issanda lauale võtmas. Tema rahutus kohutas mind. Ja siis ma otsustasin talle kirjutada iga nädala päeva jaoks ühe palve. Pole meil ju ühtegi palveraamatut ega ühtegi lohutavat sõna trükitud, mida võiks kellelegi anda, kes seda väga vajaks. Ja neid palveraamatuid, mis kunagi trükiti, pole kusagilt saada. Igaüks hoiab seda kui varandust ega laena sellist aaret kellelegi.

Kui ma need palved talle saatsin (ta elas Tartus), siis tema poeg luges emale igapäev neid palveid ja ema süda leidis rahu. Ta suri lepitatult.

Varsti selle järele haigestus ka poeg ja suri. Need „Seitse palvet“ olid selle haritud mehe peos tema surivoodis. Tema abikaasa ütles, et see oli olnud ta abikaasa ainukeseks lektüüriks tema elu viimastel päevadel.“

Nõnda on need palved olnud kellelegi õnnistuseks. Olgu siis nad troostiks ja usukinnituseks igale, kes otsib teed välja oma muredest ja raskustest, et saada rahu südamesse!

Tuleta meelde!

Halastaja ja armuline Jumal, kes Sa oled minugi helde Isa, Sind tänan ma uue päeva eest, mida Sina mul veel lubad näha.

Tuleta ka täna mulle meelde, et ma tohin Sinu oma olla Jeesuse, minu kalli Lunastaja pärast. Tuleta mulle meelde, et ma ka täna tohin lapse kombel usaldades Sinult uusi õnnistusi oodata. Tuleta mulle meelde aga sedagi, et mina selle tänase päevaga pean sammu igavesele ajale lähemale astuma. Tuleta mulle meelde, et just sellepärast pean Sinuga veel täna kindlalt usus ja sügavalt usalduses üheskoos käima. Tuleta mulle

meelde, et ma ka täna hoolsam pean olema palves ja oma südamest kõik Sinule puistama. Tuleta mulle meelde, et ma täna ei unustaks kellelegi Sinu armastusest tunnistamast. Tuleta mulle meelde, et ma tänagi ei tohi kõikuda ristiinimese lootuses, kuna Sina mind ju tänagi ehk juba võiksid kutsuda siit.

Tuleta mulle meelde, et ma aina üksi Sinu armu arvel tohin elada siin ja ainuüksi Sinu armus valmistatult tohin Su aujärje ette astuda.

Jeesuse nimel! Aamen.

Aita mind!

Mu Jumal, kes Sa oled minu Issand ja minu Kuningas, ülistatud igavesti!

Uue päeva hakul on uus ka Sinu arm. Sinu loaga tohin ma Su armutäiusest võtta nii palju kui ma vajan ja enamgi veel. Tänu, tänu Sulle selle eest, et Sina pole keelanud mulle ikka veel Sinu armastuse rikkusest osa saada. Ilma Sinuta, mul helde õnnistuse jagaja, oleksin vaid vilets ning armetu kerjus. Ilma Sinu Vaimuga täidetud sõna lohutuseta kustuks minu vaim lootusetus nukruses. Aga nüüd, kus ma Sinuga tohin alata päeva, loen ennast rikkaks ja õnnelikuks.

Kuid ma ei saa olla jäägitult õnnelik, kui teised minu ümber on mures ning kurvad.

Aita mind, mu Jumal, jagada kellegi muret ja rõõmustada kedagi täna. Aita mind jagatavaks muuta head, mis ma Sinult olen nii rikkalikult saanud, nendega, kes täna mu juurde tulevad. Aita mind tähelepanelikkusega tasuda armastuse ja hoolitsuse eest, mida mulle osutatakse.

Aita mind olla heatahtlik ja sõbralik kõikide inimeste vastu.

Aita mind nurisemata kanda oma risti. Anna mulle oma Püha Vaimu läbi kogeda seda armastuse jõudu, millega ma suudan eestpalves Sinu ette kanda teisi, et nad oleksid koos minuga Sinu armastuses õnnistatud nüüd ja alati.

Jeesuse nimel. Aamen.

Ära luba!

Mu Jumal, ma tean seda, et Sina oled mu valgus ja mu pelgupaik. Keda peaksin ma kartma Sinu juures olles? Kelle ees peaksin ma värisema, kui Sina oled mu väikese elu võimas Kaitsja! Ja siiski tunnen ma hirmu.

Mu Jumal, ma ei taha enam elada

vaevatud hirmu ängistuses. Ära luba saatanal mind enam vaevata, kuna ta on jõuetu Sinu väe vastu, millega Sina varjad oma lapsi. Ära luba minu südamest üles tõusta kurje ega kurbi mõtteid, mis mind aina kohutavad ning kurvastavad.

Valgusta selgesti mu vaimu, oh Jumal, et ma ei näeks eksitavaid nägemusi ja et ma ei mõtleks olematute asjade peale, millega hingevaenlane püüab mind hirmutada.

Ära luba minu kujutluses elavaks saada kurje ega kurbi mälestusi minevikust, mis rõhuvad mu vaimu. Kustuta mu südamest kõik hirmutavad elamused minevikust, just nõnda nagu Sa oled kustutanud kõik mu patud ning eksimused, et need mind enam kurvastada ei tohi. Ära luba mind kahelda andekssaamise tõelisuses. Luba mind heldinud südamega mõelda vaikselt hardumuses Sinu armastuse peale.

Luba mind rõõmsas lapselikus usalduses kinnitatult oodata tundi, millal Sina mind kutsud siit koju, kus ma leian kaitset igavesti.

Jeesuse nimel. Aamen.

Keela rahutus!

Mu Jumal, mu Jumal, Sina pole mind siiski maha jätnud, ehkki mina oma südame rahutuses läksin Sinu juurest ära kaugele, kaugele. Sa tead, et ma ei leidnud mitte kusagilt südamele ihaldatud rahu. Ma ei saanud seda leida, kuna vaid Sina, mu Jumal, võid anda mulle rahu. Olen väga väsinud vaevarikast, pikast ja väsitavast eluteekonnast. Kõige rohkem on mind ahistanud rahutus selles maailmas ja minu sees. Varsti Sa kutsud mind siit, sellepärast palun ma Sind, suure Rahu Jumal, keela kõik rahutus minus ja lõpeta kõik mu valu. Ära luba seda maailma, mis minust maha jääb, tulla mind veelgi eksitama, kui ma olen teel Sinu juurde koju, et leida Sinu rahu ja õnnist hingamist.

Rõõmusta mind ikka ja jälle, nagu Sa mind nii sageli oled rõõmustanud.

Kuule mu palvet, kui ma ka unetuil öödel Sinu poole õhkan. Mu Jumal, ainult Sinu juures ükspäini jääb mu südames kõik vaikseks. Ainult üksi Sinu juures saan õnnelikuks taas.

Luba mind nii täiuslikult osa saada Sinu Rahust, et võiksin unustada kõik vaevad ja vintsutused sedamaid ja

lapse kombel puhata Su jalgel.

Ja kui juba täna peaksin lahkuma siit rahutust maailmast, siis luba mul Sinu juurde tulla igavesse Rahusse.

Jeesuse nimel. Aamen.

Lahuta mind minevikust!

Mu Jumal, Sina tead, miks mu südames on vahel seletamatut hirmu ja miks mu vaim on kohutatud. Kas pole need mineviku mälestused, mis mind rahutuks teevad? Lahuta mind mu Jumal, minu minevikust. Ära luba möödunud muret ja südamevalu mind enam Sinust lahutada. Õpeta mind juba murelt vaatama tulevikku. Kinnita mulle seda, et mu tõeline tulevik on Sinu juures igavikus.

Lahuta mind, mu Jumal, kõigest maisest, mis on ju niikuinii kaduv. Lase mind unustada kõike möödunut. Vaimusta mind usujulguses vastu minema mind ootavale õndsusele üleval. Ehk on mu südames veel pattu, mida ma pole kahetsenud, siis näita mulle seda, et võiksin sellest vabaneda. Kustuta ka need minu võlad ja eksimused, mida ma ei suuda enam meelde tuletada. Ka kurja, mis teised inimesed mulle on teinud, aita mind unustada. Kaota kõik kibestumise jäljed minust. Anna andeks ka neile, kellele minul oli nii raske andeks anda. Raiu mind armastusega lahti mineviku masendavaist mälestustest ning ühenda mind Sinu lastele töötatud tulevikuga, milles tohin näha kord Sinu ilmumist igaveses ausäras. Valmista mind kõigest kaduvast lahutatuna Sinu rahvale töötatud hingamisse minema.

Jeesuse nimel. Aamen.

Risti kaudu

Mu Jumal, õhtu saabudes tänan ma Sind selle eest, et Sa oled mind päeval rõõmustanud vaiksete õnnistustega. Ma tänan Sind Su armu eest, millega Sina oled selle päeva mulle nii meeldivaks teinud. Sa oled mind aidanud tasakesi astuda ligemale igavesele kodule. Veel pole Sa mind kutsunud ära siit. Veel pole Sa mind arvanud ehk küllaldaselt valmistatuna astuma Sinu Aujärje ette.

Kuid ma tänan Sind selle eest, et Sa mu peale pandud eluristi kaudu mulle seda meelde tuletad, et ka mina mitme viletsuse läbi pean Sinu Kuningriiki tulema. Õpeta mind siis

armastama oma risti. Ma tänan Sind, mu Jumal selle eest, et Sa pole raskemat risti mu õlgadele pannud, kui ma oleskin jaksanud kanda.

Anna mulle andeks, kui ma nõrkedes oma jõuetuses selle risti all olen vahet nurisenud Sinu vastu ja asjatult ahastanud oma kibestumises. Juhi mu pilk vaatama Kolgata ristile, et ma oma eluristi varjudes näeksin oma Lunastaja risti valgust igaveses ülestõusmise võidukas säras.

Anna mulle jõudu nurisemata kanda oma risti. Julgusta mind kannatlikult ootama Sinu töotuste täitumist. Ka seda, et Sina kõik mu kannatused varsti muudad rõõmuhõiskamiseks päästetute hulgas igaveses ausäras.

Jeesuse nimel. Aamen.

Sinu armastus üksi

Mu Jumal, minu pikk päevateekond on varsti lõpule jõudmas. Juba helistavad õhtukellad kojukutse. Sinu armastus on minu käidud teedel iga päev rohkesti õnnistanud. Ma polnud seda väärt ega ära teeninud. Ma pole kõige eest, mis Sinult sain, Sind õigesti tänada mõistnud.

Aga Sina oled mind ikkagi armastanud. Kui kallis on mulle see teadmine, et minagi Sinu armust olen küllalt saanud. Ma olen jõuetu ja veel nõrgemaks jään. Kuid Sinu arm on mulle jõuallikaks olnud. Luba mind Su armu kandmist kogeda lõpuni. Mina olen vaene ja veelgi vaesemaks jään. Kuid Sinu armust olen ma toidetud ja kaetud, ravitud ja lohutatud. Kurbust on olnud mul kui palju, aga Sinu armastuses leidsin ma taas rõõmu, millele ei mõista nimegi anda. Mina olin haige, rõhutatud ja vaevas, kuid Sinu armastus tervendas mind.

Sinu armastusest üksi tahaksin veel tunnistada kõigile. Sinu armastusest üksi tahaksin veel ülistuslaulu laulda. Ja kui varsti pean minema läbi surmavarju pimedas oru, siis kohtan Su armastust sealgi. Jeesuse, oma Õnnistegija käe kõrval minnes pole ka viimane öö pilkane pime, et sellest läbi ei sarak ülestõusmise päeva hommikukoit.

Siruta oma armastuses mulle vastu oma mõlemad käed.

Jeesuse nimel. Aamen

Jumalateenistused

2. märts kell 17 tuhkapäev.

6. märts kell 10.

13. märts kell 10.

20. märts kell 10.

25. märts kell 12 paastumaarjapäev.

27. märts kell 10.

3. aprill kell 10.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios, Youtubes ja Facebookis.

Kirikus on avatud kaks **mängutuba**, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil. Altarist vasakul seina ääres on uks ja teisel korrusel tuba kõige pisematele. Peegelpildis paremal on tuba, kus täiskasvanu jutustab lugu vastava pühapäeva teemal.

Pühapäevakool

Tunnid laupäeviti kell 11.00:

2 – 4 aastased (Eleri Luhamets)

5 – 6 aastased (Nelli Vassila

ja Aleksander Erstu)

I – II klass (Pirjo Roots ja Katrin Kull)

III – V klass (Anu Seppa ja Heli Lätt)

VI – VIII klass (Katrin Burman)

Noorteõhtud

Neljapäeviti kell 19 kiriku noortetoas.

EELK noortepäevad „Ära karda!”

on 7.-10. juulil Kursi kiriku juures.

Registreerumine on avatud.

Info: Meribell Möttus, tel 53090305.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17.

Marek Roots loeb psalme ja Joel

Luhamets käsitleb Moosese elu.

Leeritunnid esmaspäeviti kell 18.00

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Piiblingid:

E. 7. märts kell 15.30 (Liive)

T. 8. märts kell 17.00 (Merike)

N. 10. märts kell 18.00 (Randon)

R. 11. märts kell 17.00 (Aino)

P. 13. märts kell 11.45 (Juta)

E. 14. märts kell 15.30 (Liive)

E. 21. märts kell 15.30 (Liive)

T. 22. märts kell 17.00 (Merike)

N. 24. märts kell 18.00 (Randon)

R. 25. märts kell 17.00 (Aino)

P. 27. märts kell 11.45 (Juta)

E. 28. märts kell 15.30 (Liive)

E. 4. aprill kell 15.30 (Liive)

T. 5. aprill kell 17.00 (Merike)

N. 7. aprill kell 18.00 (Randon)

R. 8. aprill kell 17.00 (Aino)

P. 10. aprill kell 11.45 (Juta)

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10, telefon 5550 6363.

Liikmeannetusi saab teha kantseleis või ülekandega. Arve nr: EE282200 221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus.

Raamatupood on avatud

E-R 10-18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supiköök E-L 11-13.

100 aastat Wilhelm Eisenschmidt surmast

Laupäeval, 25. märtsil 1922 oli vana kirikuõpetaja Wilhelm Eisenschmidt ametikohustusi täitmas kui pikemat aega haige süda ühtäkki ära väsis.

Ta oli sündinud 29. detsembril 1839 Pühajärvel möldri peres. Tartus õppis ta Laalandi koolis, siis gümnaasiumis ja viimaks ülikooli usuteaduskonnas.

Eisenschmidt osales esimestel laulu- pidudel, Aleksandrikooli tegemistes ja mujal, kus rahvuslik ärkamine end ilmutas. Kui 1870 loodi Tartus Peetri kogudus, soovitas Jakob Hurt oma head sõpra Wilhelm Eisenschmidt, kes õpetajaks valiti. Kogudus ei pidanud kahetsema. Suur vastutulelikkus ja elurõõm saatsid Eisenschmidt läbi elu. 82-aastasena oli ta Eesti vanim kirikuõpetaja.

Eisenschmidt haud on kergesti leitav, kui Raadi surnuaia peaväravast sisse minna, pärast Jänese platsi paremale pöörata ning Jannseni platsist veel 25 meetrit edasi sammuda.

100 aastat Rudolf Griwingi surmast

19. märtsil 1922 suri mees, kes asutas Tartus esimese muusikakooli ning oli seeläbi paljude köstriks koolitajaks.

Rudolf Griwing sündis Lätimaal Laudona kihelkonnas talurentniku pojana. Pärast Riia gümnaasiumit oli ta Vestiena kihelkonnas köstriks ning osales oma kooriga Läti esimesel üld-laulupeol. Pärast õpinguid Leipzigi konservatooriumis oli ta Kuressaare koguduse organistiks. Oskar Kallas oli tema esimeste õpilaste seas. 1896 kutsuti Griwing Tartu Jaani kiriku organistiks ning 1. septembril 1897 avas Tartus Vanemuise ja Pepleri tänava nurgal ukseid Rudolf Griwingi muusikakool. Paarikümne aastaga sai sealt hariduse umbes 700 õpilast. Kui koolijuhi jõud raugema hakkas, pani ta raske südamega ameti maha ning tema kool liideti vastloodud Eesti Helikunsti Seltsi Kõrgema Muusikakooliga, mis täna kannab Heino Elleri nime.

Lauluraamatukomisjon 100 aastat tagasi

27. jaanuaril 1922 valis vaimulike konverents Tartus komisjoni, mille ülesandeks oli koguda vaimulikke laule ja luuletusi, mida kogudustes tuntakse, kuid mida laiemalt pole kasutusele võetud. Viivitamatult pidi komisjon asuma neid välja andma laululehtedel ning seejärel koostama uue lauluraamatu.

Komisjoni juhatajaks valiti Leopold Raudkepp, liikmeiks Hugo Bernhard Rahamägi, Jaan Lattik, Aksel Kallas, Hans Wühner, Martin Lipp ja Karl Wöhrmann. Kuna komisjonile anti luba liikmeid ise juurde kutsuda, arvati komisjoni liikmeiks ka õpetaja

Nathan Aunverdt ning köstrid Juhan Kurrik ja Hendrik Anniko.

Postimehe kaudu pöördus komisjon kõigi asjast huvitatud luuletajate, heliloojate, vaimulike, köstriks, organistide ja koguduseliikmete poole palvega saata nii uusi kui vanu laule, eriti aga Eesti algupäraseid vaimulikke laule. Vajadus oli laulude järgi suurte pühade, ristimise, õnnistamise, laulatuse, surma ja matmise ning sõdurite mälestamise puhul.

Sarnaselt ilmalike laulude mõjuga rahvusliku ärkamise ajal loodeti uute vaimulike lauludega värskendada ja äratada rahva hingeelu.